

Manuel Muñoz

Fantasmes de cap d'any

Un fantasma recorre Romania, el del dictador afusellat **Nicolae Ceausescu**, que, després de mort, continua assassinant i ferint ciutadans famolencs de llibertat amb els fusells de mira telescòpica dels francs tiradors de la Securitate, la policia política del règim que es resisteix a acabar de caure. Un fantasma recorre Centramèrica, el de **Manuel Antonio Noriega** refugiant-se a la Nunciatura Apostòlica de Ciutat de Panamà i demanant asil polític després de la sanguinària invasió ianqui.

Un fantasma recorre Espanya —és a dir, Madrid— aquest cap d'any que és també cap de dècada, el fantasma de l'autodeterminació. Un cap d'any interessant, si més no, especial, singular. Normalment, pel Nadal no s'esdevé res d'interessant. Enguany, però, hi ha hagut notícies ben grosses i fins i tot alguna de les més importants de l'any. El problema és que és molt més important l'actualitat a Centramèrica o a Ro-

mania en aquests moments que a Madrid.

De tota manera, tampoc està malament. El rei, inviolable segons la Constitució, que normalment no entra en conflictes polítics, aquesta vegada ha aconseguit fer-ho, encara que potser no s'ho havia preposat. I tot per això —tan estrany i complicat vist des de Madrid— que es diu autodeterminació. Estrany i complicat, a més, perquè precisament la Constitució és poc clara —i obertament incorrecta des del punt de vista filològic— quan diu, d'una banda, que Espanya és una nació i parla, d'una altra, de les nacionalitats i regions de l'estat espanyol. Massa. Això ha produït que alguns demanen la supressió d'aquesta lletja al·lusió a les nacionalitats, de manera que només quede clar que Espanya és una nació, i que uns altres desitgen que la Constitució reconega clarament el dret a l'autodeterminació dels pobles de l'estat espanyol

Una Constitució oberta

Sens dubte no s'arribarà ni a una cosa ni a l'altra. La Constitució, que ja té onze anys, encara mantindrà el seu text invariable uns quants més. I mentrestant cadascú dirà la seua a la seua manera sobre les nacionalitats, la nació espanyola i, ¡ai!, l'autodeterminació. El cas és que el rei ha parlat de la «indissoluble unitat d'Espanya» i alguns, com **Heribert Barrera** o **Jordi Pujol** han aprofitat per a dir que no tan indissoluble. És difícil pensar que les coses siguin indissolubles quan vénen d'una Constitució que pretén ser oberta i que preveu els mecanismes perquè, de manera democràtica,

puga ser canviada en el sentit que desitge la majoria del poble que l'aprova. Però pel que fa a l'autodeterminació, el principal problema és que a Madrid l'assumpte es veu de manera inversa que a Barcelona o a Vitòria. A Madrid es pensa que és l'administració central qui dona quotes de llibertat o autogovern a les comunitats autònomes d'una manera graciosa i no sempre justificada. Sens dubte, el fantasma de l'autodeterminació no ha acabat encara aquest cap d'any la seua cursa i encara donarà, malgrat les festes, algunes setmanes més d'activitat.

Amb autodeterminació o sense, s'ha produït una notícia bastant esperada. **Juan Manuel Eguigaray**, delegat del govern a Múrcia i figura principal de les converses a Alger entre el govern i ETA, persona especialment discreta i home de confiança de la direcció del Partit Socialista, ha estat nomenat delegat del govern al País Basc. Eguigaray ocupa el lloc que havia que-

dat vacant després de la destitució fulminant de **Julen Elgorriaga**, amic polític de **Ricardo García Damborenea** i home fermament contrari a la negociació amb ETA. Eguigaray és un personatge polític amb bones relacions entre els nacionalistes bascos i, si més no, el seu nomenament marca un canvi de tarannà del govern que, d'altra banda, sembla que estava fart d'Elgorriaga.

Un escó més per a Beiras

Mentrestant, a Galícia l'ombra dels conflictes electorals cau també sobre les autonòmiques que guanyà **Manuel Fraga** —*don Manolino*— i ara la Junta Electoral Provincial d'Orense ha anul·lat unes quantes taules per irregularitats i ha donat al Bloque Nacionalista Galego de **Xosé Manuel Beiras** un escó inicialment adjudicat al PSOE. Beiras i el seu partit, que han estat el descobriment d'aquestes eleccions, passen així de cinc a sis diputats i no canvia, però, el més important del resultat d'aquestes eleccions: la majoria absoluta del PP i de *don Manolino*. De tota manera, l'element interessant és

que, igual que en les generals, torna a quedar clar que el poder judicial continua tenint l'última paraula, i la diu perquè quede clar.

No sols en les qüestions electorals tenen els jutges una influència decisiva. Al cap i a la fi jutges —militars o civils— han decidit aquests dies sobre els permisos nadalencs del colpista **Antonio Tejero**, que finalment no n'ha tingut, i de l'assassí d'Atocha, **Carlos García Juliá**, que sí que pogué eixir de la presó. Fantasmes del passat però fantasmes al cap i a la fi, que recorren Espanya, Madrid, aquest cap d'any.

Espanya negra

Els esdeveniments propis de l'Espanya negra són, d'altra banda, tan freqüents els darrers temps que quasi caldria establir-ne una secció especial. Aquesta setmana la notícia de la sèrie ha estat la mort de quatre miners d'Hunosa a Oviedo per un incendi dins del pou on treballaven. Potser ni la vaga general ni les protestes dels sindicats acabaran amb el lent i constant degoteig de miners morts en accident a Oviedo o a Ponferrada. Haurien de canviar les endarrerides condicions de treball i

millorar les mesures de seguretat, i no sembla que resoldre això siga una qüestió de setmanes.

No sols moren els miners. També les víctimes de les inundacions, de les pluges, del vent, dels incendis forestals, del temporal que aquest any que acaba començà a l'octubre i s'ha mantingut fins ara. Un altre fantasma que potser se n'anirà al gener. Però hi ha un fantasma que no marxarà, almenys de moment: és el fantasma de l'autodeterminació. Espanya —Madrid— té malsons.

